

EEN DEPOT MET ZILVEREN MUNTEN UIT DE VROEGE 20ste EEUW IN HUISE-LOZER (KRUISSHOUTEM, O.-VI.)

Luk Beeckmans

1. INLEIDING

Onlangs kregen we via Kurt Braeckman, conservator aan het Provinciaal Archeologisch Museum te Velzeke, een depot met 126 zilveren munten uit de vroege twintigste eeuw ter studie. Uitzonderlijk is dit depot geen bodemvondst, maar een ensemble dat al meer dan tachtig jaar wordt bewaard in de familie E. Polfliet-De Bruyne uit Huise-Lozer¹.

¹ Met onze dank aan K. Braeckman voor de melding en aan E. Polfliet voor de mogelijkheid tot onderzoek.

2. DE RECIPIËNTEN

De munten zijn in drie beurzen verzameld en bevinden zich in een blikken doos. Deze cilindervormige doos met deksel is versierd met rank- en bloemmotieven, aangebracht in wit, groen en rood email (h.: 12,5 cm; diameter: 8,5 cm).

Een blauwgrijze katoenen beurs meet 18 cm bij 15 cm (recipiënt I). Ze is bovenaan en langs één zijde machinaal genaaid met zwart garen. Aan de bovenrand bevindt zich een oogje in zwarte woldraad. De stof is bedekt met roestsporen en vertoont verscheidene kleine gaten. In de beurs vonden we een wollen koordje dat de beurs waarschijnlijk moest dichthouden. Dit recipiënt bevat 81 munten.

Een tweede stoffen beurs, versierd met beige- en purperkleurige streken meet 16,5 cm bij 9,5 cm (recipiënt II). Deze is bovenaan en langs twee zijden machinaal genaaid met wit garen. Aan de bovenrand bevindt zich een geborduurd oogje. Deze beurs bevat 30 munten.

Een derde recipiënt is een dwars doorsneden papieren zak² van 10 cm bij 11 cm (recipiënt III). Deze zak bevat 15 munten.

Bij de bespreking hebben we de drie beurzen van het depot als een geheel beschouwd, bij de inventaris echter zijn de drie loten gescheiden gehouden.

² Deze zak van 1 kg kristalsuiker met het symbool van een vierklaver heeft een dubbele verpakking en is vervaardigd bij: Sacs Semoulin Thulin.

3. BESPREKING VAN DE MUNTEN

3.1. Belgische munten

De eerste emissie van Leopold II (1865-1909) is vertegenwoordigd door stukken van twee frank (2 ex.: nrs. 112 en 113), één frank (4 ex.: nrs. 1, 82, 114, 115) en 0,50 frank (4 ex.: nrs. 2, 3, 4, 83). De munten tonen op de voorzijde het portret van de vorst door Wiener en op de keerzijde het gekroonde wapenschild van België, geflankeerd door de waarde; onderaan bevindt zich het jaar van uitgifte. De oudste munten dateren uit 1867. Het zijn stukken van twee frank (nrs. 112 en 113) en een frank (nrs. 1 en 114).

Vanaf 1901 prijkt het portret door Vinçotte op de munten. De stukken van 50 centiem dragen op de voorzijde het nieuwe portret met brede baard en op de keerzijde een zittende – Belgische – leeuw die de tafels van de Grondwet vasthoudt (5 ex.: nrs. 5, 6, 7, 84 en 116).

Vanaf 1904 worden munten van twee frank, een frank en 50 centiem uitgegeven die op de voorzijde hetzelfde portret dragen en op de keerzijde een open krans van klim-

op- en eikenbladeren die de waarde en het jaartal omsluit. Dit type is met enkele stukken van 50 centiem in het depot aanwezig (3 ex.: nrs. 8, 9 en 117).

Uit de regering van Albert I (1909-1934) is in het depot het vooroorlogse type door Devreese aanwezig dat iconografisch aansluit bij de laatste emissie van Leopold II. Het depot bevat stukken van twee frank (2 ex.: nrs. 85, 86); 1 frank (8 ex.: nrs. 87-94) en 50 centiem (3 ex.: nrs. 10, 11 en 12).

3.2. Franse munten

De vroegste Franse munten uit het depot dateren uit de kortstondige Regering van de Nationale Verdediging (1870-1871). Het betreft een stuk van twee franc uit 1870 (nr. 95) en een stuk van 50 centimes uit 1871 (nr. 13). Deze munten door Oudin  dragen op de voorzijde de afbeelding van de godin C eres. Op de keerzijde staat een laurierkrans met op drie lijnen de waarde en het jaartal.

Tijdens de Derde Republiek (1871-1940) wordt het Oudin -type nog tijdelijk geslagen. In het depot zijn stukken aanwezig van twee franc (1 ex.: nr. 95),  en franc (3 ex.: nrs. 14, 118 en 119) en 50 centimes (6 ex.: nrs. 15 tot 19 en 120).

In 1898 verschijnt een nieuw type door Roty, met langs de voorzijde de allegorische voorstelling van de Republiek die het veld zaait. Op de keerzijde staat boven een olijftak de waarde aangeduid, onderaan staat het jaartal. In het depot zijn aanwezig: twee franc (1 ex., nr. 121) een franc (8 ex., nrs. 96-103) en 50 centimes (72 ex.: nrs. 20 tot 79; 104 tot 111 en 122 tot 125).

3.3. Zwitserse munten

Uit Zwitserland komen drie munten, namelijk een stuk van een franc (nr. 126) en twee stukken van 50 centimes (nrs. 80 en 81). Langs de voorzijde staat een verpersoonlijking van Helvetia in een sterrenkroon. Op de keerzijde staan in een eiken- en gentiaankrans de waarde en het jaartal vermeld.

4. IN TIJD

Het depot is opgebouwd met munten die geslagen zijn tussen 1867 en 1918, met andere woorden, een tijdbestek van 51 jaar. Zoals we in de begeleidende tabel (tabel 1) kunnen vaststellen neemt de frequentie van het aantal munten per fase toe. Uit fase A (1861-1870) zijn slechts vijf munten aanwezig, uit fase F (1911-1920) daarentegen komen 63 munten.

Fase	Periode	Aantal munten
A	1861-1870	5
B	1871-1880	5
C	1881-1890	9
D	1891-1900	18
E	1901-1910	25
F	1911-1920	63
	Onleesbaar	1
	Totaal	126

Tabel 1: Het aantal munten per decennium.

In een volgende tabel (tabel 2) hebben we het laatste decennium van de eerste tabel verrijkt tot een frequentie per kalenderjaar. Hierbij valt op te merken dat de verhouding tussen de aanwezige Belgische en de Franse munten tijdens de periode 1911 tot 1914 dezelfde is. Tijdens de daaropvolgende oorlogsjaren (1914-1918) worden in België geen munten geslagen.

De recentste munten uit het depot dateren uit 1918. De laatst geslagen Franse zilverstukken van twee franc, een franc en 50 centimes uit 1919 en 1920 zijn niet meer vertegenwoordigd. Dit kan betekenen dat het depot is afgesloten in 1918 of kort daarna.

Jaar	België	Frankrijk	Zwitserland	Totaal
1911	3	2		5
1912	5	4		9
1913	0	3		3
1914	1			1
1915		4		4
1916		8		8
1917		10		10
1918		23		23
1919				
1920				
Totaal	9	54	0	63

Tabel 2: Muntschema van het jongste decennium.

5. IN RUIMTE

In dit depot komen naast Belgische munten (24,60 %) ook Franse (73,01 %) en zelfs Zwitserse munten (2,39 %) voor. Dit is niet zo eenvoudig te verklaren. Misschien is een deel van de buitenlandse valuta een restant van de Latijnse Muntunie³. Hierbij denken we dan aan de Zwitserse en eventueel aan de vooroorlogse Franse munten.

De aanwezigheid van de jongste Franse munten stelt nog meer vragen. Hebben we te maken met voorzaten van de familie Polfliet-De Bruyne die tijdens de Eerste Wereldoorlog naar Frankrijk waren gevlucht en nadien met een spaarpotje terugkwamen? Heeft de grote aanwezigheid van Franse munten in dat geval misschien te maken met seizoensarbeid (bv. de bietencampagne)⁴? Of dient gezocht te worden

³ De Conventie van Parijs is beter bekend onder de naam van de Latijnse Muntunie. Dit was een afspraak tussen een aantal landen: België, Frankrijk, Italië, Zwitserland en later ook in beperkte mate Griekenland (1868), waarbij werd overeengekomen om munten te slaan op exact dezelfde rentevoet. Hierdoor konden de munten binnen de lidstaten vrij circuleren. Na de Eerste Wereldoorlog was deze Unie niet meer operationeel en in 1925 werd ze officieel ontbonden.

⁴ Voor en na WO I trokken duizenden arbeiders uit Zuid-Oost-Vlaanderen naar Noord-Frankrijk om de "campagne" te doen. Deze *Franschmans* werkten als gastarbeiders meestal op een boerderij, maar soms ook in een ast of op een steenbakkerij. Zie De Wolf, p. 89.

naar andere interpretaties?

Waarde	België	Frankrijk	Zwitserland	Totaal
2 fr.	4	2	0	6
1 fr.	12	11	1	24
0,50 fr.	15	79	2	96
Totaal	31	92	3	126

Tabel 3: Verdeling van de munten volgens waarde en herkomst.

6. SELECTIENORMEN

We stellen vast dat de spaarder verscheidene criteria heeft gehanteerd om een bescheiden kapitaaltje te verzamelen. Zo heeft hij (of zij) uitsluitend zilverstukken weerhouden.

Verder heeft deze persoon uitsluitend munten geselecteerd van twee frank (6 ex. of 4,71 %), één frank (24 ex. of 19,04 %) en vooral van 0,50 frank (96 ex. of 76,11 %) (zie tabel 3). De zware vijf frankstukken, die vanaf de late 19de eeuw niet meer werden aangemunt zijn hier totaal afwezig.

7. SUBTOTALEN EN TOTALEN

In tabel 4 zijn de subtotalen per recipiënt genoteerd. Wanneer we deze samentellen blijkt het depot een waarde van 83,5 frank te bevatten.

Recipiënt	2 fr.	1 fr.	0,50 fr.	Totaal
1	-	1	80	41
2	3	17	10	28
3	3	5	7	14,5
Totaal	6	23	97	83,5

Tabel 4: Subtotalen en totalen.

Belangrijk is nu even te onderzoeken welke waarde of koopkracht deze som in 1918 vertegenwoordigde. Het probleem is hier echter dat we in een oorlogssituatie zitten en dat voor alle producten woekerprijzen worden gevraagd. In het oorlogsdagboek van Virginie Loveling lezen we (4 januari 1918): *De prijzen van alle waren stijgen elke week.... Een kilog breiwool van lage kwaliteit kost per kilog twee honderd frank; een bobijn machiengaren (500 yards) 5,75 met de melding dat de prijs toekomstige week 8 frank zal wezen... Een paar gemeene kousen kost 18 frank⁵...*

Na de oorlog ontstond een inflatie en de middenprijzen van producten, verkocht op de geregelde markten in Oost-Vlaanderen, schoten de hoogte in. Zo betaalde men in juli 1920 voor tarwe 50 fr., voor rogge 44 fr. en voor aardappelen 41,90 fr. (telkens

⁵ Van Raemdonck, (elektronische editie), 18 januari 1918.

per 100 kg). In oktober 1920 betaalde men voor tarwe 90 fr. en voor de rogge 80 fr. De aardappelen stegen maar lichtjes in prijs, voor 100 kg betaalde men toen 42,64 fr.⁶

8. TOESTAND VAN DE MUNTEN

De munten uit het depot van Huise-Lozer behoren met denominaties van twee frank, een frank en 50 centiem tot het domein van de pasmunt en werden blijkbaar frequent verhandeld. Hierdoor vertonen de meeste munten sporen van slijtage. De jongste Franse munten daarentegen zijn fris bewaard en dragen in bepaalde gevallen een atelierglans. De slijtagesporen op de oudere munten bewijst ook dat de samenstelling van het depot slechts laat is op gang gekomen. Ofwel dat het depot in éénmaal of op korte tijd aan de omloop is onttrokken.

9. VERGELIJKENDE VONDSTEN UIT DE 20ste EEUW

Het historisch belang van de 20ste-eeuwse vondsten wordt vaak over het hoofd gezien. Nochtans vertonen de recentere depots vaak patronen die parallel lopen met oudere ensembles, waardoor we deze laatste beter leren vatten. Verder zorgt het niet publiceren van 20ste-eeuwse vondsten voor een belangrijk hiaat in onze muntgeschiedenis. Deze ensembles vormen immers het sluitstuk van meer dan tweeduizend jaar huissparen⁷.

In 1959 werd in Hoesselt (Limb.) bij het aanleggen van een nieuwe weg een depot ontdekt met 504 zilverstukken (totaal bedrag: 714,5 fr.). Het oudste stuk is een vijf francstuk, geslagen onder Louis-Philippe I (1830-1848), koning van Frankrijk. Het jongste stuk is een twee frankstuk van Albert I (1909-1934), geslagen in 1913. Bij het ensemble zaten munten uit België, Frankrijk, Italië en Zwitserland. Verdere gegevens ontbreken⁸.

Een depot met 171 munten dat aan het Vrijthof te Tongeren (Limb.) werd gevonden dateert eveneens uit het begin van de 20ste eeuw. Met uitzondering van vier gouden munten van tien mark zijn alle andere munten uit zilver. Het depot bevat 32 Belgische munten, 105 Duitse munten, 28 Franse munten en 4 Italiaanse munten. Een Nederlandse en een Zwitserse munt vervolledigen het ensemble. De Belgische en Franse munten zijn hoofdzakelijk samengesteld uit vijf frankstukken, aangevuld met enkele munten van twee en een frank. Het depot bevat een bedrag van net geen 555 Belgische frank⁹.

Boeiend als vergelijkingsmateriaal is een depot uit Heks (Limb.) dat in 1997/98 als strooivondst aan het licht kwam. Er werd (voorlopig?) voor 55 frank aan zilvergeld gevonden. We noteren uit België munten van 2 frank (2 ex.) en 1 frank (5 ex.) uit de

⁶ Bestuurlijk Memoriaal p. 648 en p. 998.

⁷ Vanaf de tweede helft van de 20ste eeuw wordt het spaargeld bij de bank bewaard.

⁸ Van Keymeulen, p. 133, nr. 80.

⁹ Van Laere, p. 319.

regering van Leopold II (1865-1909) en munten van 1 frank (4 ex.) uit de regering van Albert I (1909-1934). Het grootste gedeelte van de stukken komt echter uit Frankrijk: Napoleon III (1852-1870): 2 franc (1 ex.), 1 franc (3 ex.); Deuxième & Troisième République (1848-1852/1871-1940): 1 franc (1 ex.) en Troisième République (1871-1940): 2 franc (1 ex.), 1 franc (30 ex.) en 0,50 franc (4 ex.)¹⁰.

10. BESLUIT

Toevallig of niet valt de sluitmunt van het depot uit Huise-Lozer samen met het einde van de Eerste Wereldoorlog. Een causaal verband is zeer goed mogelijk maar valt uiteraard moeilijk te staven. Een andere reden tot oppotten kan gezocht worden in de naoorlogse inflatie, waarbij munten uit edel metaal ijverig ingezameld werden. Na de oorlog werd immers niet meer gemunt in goud en zilver. Velen stonden argwanend tegenover minderwaardig muntmetaal en papiergeld, met als gevolg dat zelfs geringe hoeveelheden spaargeld in zilver of goud werden omgezet en opgepot¹¹.

De aanwezigheid van zoveel buitenlandse valuta stelt ons voor problemen. Misschien mogen we de vooroorlogse munten uit Zwitserland en eventueel uit Frankrijk nog als een residu van de Latijnse Muntunie beschouwen. De hoge aanwezigheid van Franse munten uit de oorlogsjaren heeft vermoedelijk te maken met rechtstreekse Franse contacten. We denken bijvoorbeeld aan een oorlogsvlucht gekoppeld aan seizoensarbeid.

Het depot van amper 83,5 frank vertegenwoordigt zeker geen belangrijk kapitaal. Door de ingrijpende inflatie en de snelle prijswisselingen na de oorlog is het echter moeilijk om de koopkracht van deze som te bepalen.

Uit de 20ste eeuw zijn niet veel muntdepots geregistreerd. De strooivondst van Heks (Limb.) lijkt voorlopig nog het best vergelijkbaar met het ensemble van Huise-Lozer. In dit Limburgs zilberdepot zijn ook uitsluitend stukken van twee frank, één frank en 50 centiem opgepot en is het percentage Franse munten opvallend hoog¹².

Alle afbeeldingen van munten zijn op schaal ½.

¹⁰ Van Laere, p. 321.

¹¹ Van Laere, p. 321.

¹² Met onze gewaardeerde dank aan de heer R. Van Laere voor het nalezen van de tekst.

11. INVENTARIS**11.1. RECIPIËNT I****BELGIE****LEOPOLD II (1865-1909)****1 frank** (type korte baard)

Vz: Hoofd van de koning naar links.

Omschrift: Vl: **LEOPOLD II KONING / DER BELGEN**

Fr: **LEOPOLD II ROI / DES BELGES**

Kz: Gekroond wapenschild van België, links/rechts 1 - F.

Omschrift: Vl: **EENDRACHT MAAKT MACHT**, onderaan het jaartal.

Fr: **L'UNION FAIT LA FORCE**, onderaan het jaartal.

1. 1867 Fr. (4,56 g).

Ref.: DM & P 96.

50 centiem (type korte baard)

Vz/kz: Idem als inventarisnr. 1.

2-4. 1886 Vl (2 ex.: 2,34 g en 2,28 g) en 1899 Fr (1 ex.: 2,39 g).

Ref.: DM & P 98-99.

50 centiem (type zittende leeuw)

Vz: Hoofd van de koning naar links.

Omschrift: Idem inventarisnr. 1.

Kz: Gezeten leeuw naar rechts zittend op de grondwettafel. Links het jaartal, onderaan de waarde aanduiding.

Omschrift: Idem inventarisnr. 1.

5-7. 1901 Vl (1 ex.: 2,44 g) en 1901 Fr (2 ex.: 2 x 2,40 g).

Ref.: DM & P 102-103.

50 centiem (type brede baard)

Vz: Idem als inventarisnr. 5.

Kz: In een lauwerkrans, op drie regels: **50 / CENT / jaartal**

8-9. 1907 Vl (2 ex.: 2,45 g en 2,43 g).

Ref.: DM & P 108-109.

ALBERT I (1909-1934)**50 centiem**

- Vz: Hoofd van de koning naar links.
 Omschrift: VI: **ALBERT KONING / DER BELGEN**
 Fr: **ALBERT ROI / DES BELGES**
- Kz: In een lauwerkrans, op drie regels: **50 / CENT / jaartal**
 Omschrift: VI: **EENDRACHT MAAKT MACHT**
 Fr: **L'UNION FAIT LA FORCE**

10-12. 1910 Fr (1 ex.: 2,48 g) en 1912 Fr (2 ex.: 2,52 g en 2,46 g).

Ref.: DM & P 130-131.

FRANKRIJK

REGERING VAN DE NATIONALE VERDEDIGING (1870-1871)

50 centimes (type Oudin ))

- Vz: Gelauwerde C eres naar links.
 Omschrift: **REPUBLIQUE / FRANÇAISE**
- Kz: In een lauwerkrans op drie regels: **1 / FRANC / jaartal**
 Omschrift: **LIBERTE · EGALITE · FRATERNITE ·**

13. 1871 (1 ex.: 2,43 g).

Ref.: DM & POIND. 180.

DERDE REPUBLIEK (1871-1940)

1 franc (type Oudin ))

Vz/kz: Idem als inventarisnr. 13.

14. 187? (1 ex.: 4,68 g).

Ref.: DM & POIND. 191.

50 centimes (type Oudin ))

Vz/kz: Idem als inventarisnr. 13.

15-19. 1881 (1 ex.: 2,29 g); 1882 (1 ex.: 2,27 g); 1888 (1 ex.: 2,42 g); 1894 (1 ex.: 2,38 g) en 1895 (1 ex.: 2,37 g).

Ref.: DM & POIND. 192.

50 centimes (type Roty)

- Vz: De Republiek (allegorie) zaait het veld.
 Omschrift: **REPUBLIQUE – FRANÇAISE**
- Kz: Lauriertak met bovenaan de waarde, onderaan het jaartal.
 Omschrift: **LIBERTE · EGALITE · FRATERNITE**

20-79. 1898 (7 ex.: 2,42 g, 2,41 g, 2 x 2,40 g, 2,39 g, 2,36 g en 2,28 g); 1899 (3 ex.: 2 x 2,42 g en 2,40 g); 1900 (2 ex.: 2,42 g en 2,38 g); 1901 (2 ex.: 2,41

g en 2,37 g); 1902 (1 ex.: 2,44 g); 1907 (1 ex.: 2,45 g); 1908 (2 ex.: 2,46 g en 2,43 g); 1909 (2 ex.: 2,42 g en 2,38 g); 1910 (1 ex.: 2,42 g); 1912 (3 ex.: 2,50 g, 2,48 g en 2,42 g); 1913 (3 ex.: 2,51 g, 2,48 g en 2,47 g); 1915 (4 ex.: 3 x 2,49 g en 2,44 g); 1916 (4 ex.: 2,50 g, 2,49 g, 2,48 g en 2,42 g); 1917 (9 ex.: 2,54 g, 2,53 g, 2,52 g, 2,52 g, 2,51 g, 2,49 g, 2,49 g, 2,47 g en 2,47 g); 1918 (15 ex.: 2 x 2,52 g, 7 x 2,51 g en 6 x 2,50 g) en onleesbaar (1 ex.: 2,27 g).

Ref.: DM & POIND. 202.

ZWITSERLAND

50 centimes

Vz: Een staande verpersoonlijking van Helvetia in vooraanzicht, in een krans van sterren. In de afsnede **HELVETIA**.

Kz: In een eiken- en gentiaankrans: ½ Fr. / jaartal, onderaan het atelierteken.

80-81 1877 (1 ex.: 2,35 g), 1906 (1 ex.: 2,47 g).

Ref.: World Coins, p. 1002.

11.2. RECIPIËNT II

BELGIE

LEOPOLD II (1865-1909)

1 frank (type korte baard)

Vz/kz: Idem als inventarisnr. 1.

82. 1887 Vl. (1 ex.: 4,85 g).

Ref.: DM & P 97.

50 centiem (type korte baard)

Vz/kz: Idem als inventarisnr. 2.

83. 1886 Vl. (1 ex.: 2,28 g).

Ref.: DM & P 10.

50 centiem (type zittende leeuw)

Vz/kz: Idem als inventarisnr. 5.

84. 1901 Vl. (1 ex.: 2,36 g).

Ref.: DM & P 101.

ALBERT I (1909-1934)**2 frank**

Vz: Hoofd van de koning naar links.

Omschrift: Vl: **ALBERT.KONING / DER.BELGEN.**

Fr: **ALBERT.ROL / DES.BELGES.**

Kz: In een lauwerkrans op drie lijnen 2 / **FRANK (CS) / jaartal**

Omschrift: Vl: **EENDRACHT MAAKT MACHT**

Fr: **L'UNION FAIT LA FORCE**

85-86. 1911 Vl (2 ex.: 9,99 g en 9,93 g).

Ref.: DM & P127.

1 frank

Vz/kz: Idem als inventarisnr. 85.

87-94. 1910 Fr. (3 ex.: 5,00 g, 4,97 g en 4,95 g); 1911 Fr. (1 ex.: 4,99 g); 1912 Vl (3 ex.: 5,01 g, 4,98 g en 4,96 g) en 1914 Vl (1 ex.: 5,00 g).

Ref.: DM & P 127-128.

FRANKRIJK**REGERING VAN DE NATIONALE VERDEDIGING (1870-71)****2 franc** (type provisoire Oudiné)

Vz/kz: Idem als inventarisnr. 13.

95. 1870 (1 ex.: 9,68 g).

Ref.: DM & POIND. 175.

1 franc (type Roty)

Vz/kz: Idem als inventarisnr. 20.

96-103. 1902 (1 ex.: 4,91 g); 1909 (1 ex.: 4,95 g); 1910 (1 ex.: 4,94 g); 1911 (2 ex.: 4,99 g en 4,97 g); 1912 (1 ex.: 4,98 g) en 1918 (2 ex.: 4,99 g en 4,96 g).

Ref.: DM & POIND. 201.

50 centimes (type Roty)

Vz/kz: Idem als inventarisnr. 20.

104-111. 1916 (4 ex.: 2,51 g, 2,49 g, 2,48 g en 2,47 g) en 1918 (4 ex.: 3 x 2,49 g en 2,48 g).

Ref.: DM & POIND. 202.

11.3 RECIPIËNT III

BELGIE

LEOPOLD II (1865-1909)

2 frank (type korte baard)

Vz/kz: Idem als inventarisnr. 1.

112-113. 1867 Fr (2 ex.: 9,6 g en 9,65 g).

Ref.: DM & P 94.

1 frank (type korte baard)

Vz/kz: Idem als inventarisnr. 1.

114-115. 1867 Fr (1 ex.: 4,67 g) en 1886 Fr (1 ex.: 4,82 g).

Ref.: DM & P 96.

50 centiem (type zittende leeuw)

Vz/kz: Idem als inventarisnr. 5.

116. 1901 Fr (1 ex.: 2,52 g).

Ref.: DM & P 102.

50 centiem (type brede baard)

Vz/kz: Idem als inventarisnr. 8.

117. 1909 Fr (1 ex.: 2,46 g).

Ref.: DM & P 108.

FRANKRIJK

DERDE REPUBLIEK

1 franc (type Oudin )

Vz/kz: Idem als inventarisnr. 13.

118-119. 1872 (1 ex.: 4,81 g) en 1895 (1 ex.: 4,84 g).

Ref.: DM & POIND. 191.

50 centimes (type Oudin )

Vz/kz: Idem als inventarisnr. 13.

120. 1895 (1 ex.: 2,38 g).

Ref.: DM & POIND 192.

2 franc (type Roty)

Vz/kz: Idem als inventarisnr. 20.

121. 1898 (1 ex.: 9,90 g).

Ref.: DM & POIND 200.

50 centimes (type Roty)

Vz/kz: Idem als inventarisnr. 20.

122-125. 1898 (1 ex.: 2,41 g); 1917 (1 ex.: 2,46 g) en 1918 (2 ex.: 2,51 g en 2,49 g).

Ref.: DM & POIND. 202.

ZWITSERLAND**1 franc**

Vz: De staande verpersoonlijking van Helvetia in vooraanzicht, in een krans van sterren. In de afsnede **HELVETIA**.

Kz: In een eiken- en gentiaankrans: 1 Fr. / jaartal, onderaan het atelierteken.

126. 1876 (1 ex.: 4,63 g).

Ref.: World Coins p. 1002.

12. EEN TWEEDE VONDST UIT KRUISSHOUTEM

In Kruishoutem, een buurgemeente van Huise-Lozer, is een tweede depot bekend uit de 20ste eeuw. In 1981 kwam bij renovatiewerken op de wijk Marolle een depot aan het licht met bankbiljetten¹³. In twee flessen, verstopt onder een gemetste voerbak in de stal, zaten voor 17.500 fr. aan bankbiljetten van 500 en 100 fr. (14.500 fr. bewaard). De bankbiljetten dateren uit de regering van Albert I (1909-1934) en van Leopold III (1934-1951). We onderscheiden 14 exemplaren van 500 fr. (type 1887 B.a) en 78 exemplaren van 100 fr. (1 ex. type 1921.b; 2 ex. type 1921 A en 75 ex. type Vloors)¹⁴. De biljetten dateren uit de periode 1926 en 1937. Vermoedelijk betreft het hier geld dat na de Tweede Wereldoorlog door de eigenaar wijselijk werd verborgen bij de uitvoering van de Wet Gut.

¹³ Beeckmans, 1994, p. 191 en Beeckmans, 1995, pp. 341-344.

¹⁴ Typologie volgens De Mey 1989.

13. BIBLIOGRAFIE

L. BEECKMANS: *De muntproductie vanaf de Oostenrijkse Habsburgers tot heden en de regionale depotvondsten*, in: *Geld uit de Grond, Tweeduizend jaar muntgeschiedenis in Zuid-Oost-Vlaanderen*, Provinciaal Archeologisch Museum van Zuid-Oost-Vlaanderen-site Velzeke, Buitengewone reeks 2, pp. 173-191, Zottegem 1994.

L. BEECKMANS: *Moderne schatvondsten uit Zuid-Oost-Vlaanderen*, in: *Zottegems Genootschap voor Geschiedenis en Oudheidkunde*, Handelingen VII, pp. 331-345, Zottegem 1995.

J. DE MEY & G. PAUWELS (DM & P): *Les monnaies de Belgique (1790-1970)*, Wetteren 1971.

J. DE MEY & B. POINDESSAULT (DM & POIND): *Répertoire de la numismatique française contemporaine 1793-1968*, Brussel-Parijs 1969.

J. DE MEY: *Het Belgische papiergeld 1822-1989*, Antwerpen 1989.

K. DE WOLF: *Bijdrage tot de geschiedenis van de seizoenarbeid. Het "beschermcomiteit" der tijdelijke uitwijkelingen en de fransmanschgilden in Zuid-Oost-Vlaanderen 1901-1914*, in: *Zottegems Genootschap voor Geschiedenis en Oudheidkunde*, Handelingen VI, pp. 83-133, Zottegem 1993.

L. KRAUSE & C. MISHLER: *Standard Catalog of World Coins 1801-1900*, Iola 1999.

PROVINCIEBESTUUR OOST-VLAANDEREN: *Bestuurlijk Memoriaal van Oost-Vlaanderen*, deel 207, Gent 1920.

A. VAN KEYMEULEN: *Les trésors monétaires modernes en Belgique 1434-1970*, Cercle d'études numismatique, Travaux 6, Brussel 1973.

R. VAN LAERE: *Een muntdepot uit het begin van de 20ste eeuw aan het Vrijthof te Tongeren (prov. Limburg)*, in: *Archeologie in Vlaanderen*, Instituut voor het Archeologisch Patrimonium, VII, Zellik 1999/2000.

B. VAN RAEMDONCK: *In oorlogsnood. Virginies Lovelings dagboek [1914-1918]*, Centrum voor Bronnenstudie van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde en de Universiteitsbibliotheek Gent, URL: www.kantl.be/ctb/pub/loveling/htm/d_1918-01-04.htm (6 maart 2006).